

תפלה שחרית-101

מזהיר שיר חנכת הבית לדוד

Source 1

שווית משנה, הלבות, חלק יא' סימן' מה – אמירת מזמור שיר חנוכה ליהת בראשונים
 ובדבר אמירת מזמור שיר חנוכה הבית ונו' שאנו נוהגים בתפילה, דע דמה שאנו אומרים מזמור שיר חנוכה בנסיבות הראשונות ליהת עין סידור ר"ע גאון ואבודרה"ם ורokeח וסידור ר' דירין ש"ז אך מובא בכתביו האר"י זיל' והרמ"ק, ובסדר היום ובסדרי ספרד כתבו שאין לומר מזמור שיר חנוכה בבית רק בחנוכה, גם בש"ע סי' נ"א לא נזכר כלל מזמור שיר חנוכה והיא מהיקון האר"יל' אמרו. ואולי מה"ט לא רצוי להזכיר לאחר ברכת ברוך שאמר באמצע פסדי' אלא קודם קודם ברוך שאמר, ולמנצח בנגינות מזמור שיר ג"כ בכתביו האר"י זיל' ובסדר ר' קאפיל' לאמרו מתוך ציור מנורה.

Translation: Concerning the practice of reciting Mizmor Shir Chanukas Ha'Bayis, etc. that we are accustomed to say know that our practice is not referred in early versions of the Siddur; i.e. Seder Rav Amrom Gaon, Avudrohom, Rokeach, Siddur of Rav Hertz but it is referred to in the writings of the AR'I and R. Moshe Cordevero but in Seder Ha'Yom and in Sephardic Siddurim, it is written that Mizmor Shir Chanukas Ha'Bayis should only be said on Chanukah. The custom is also not referred to in the Shulchan Aruch, Siman 51 and it clearly was an innovation of the AR'I. Perhaps this is the reason that the recital of Mizmor Shir Chanukas Ha'Bayis was not included in Pseukei D'Zimra and placed before Baruch Sh'Amar. Similarly reciting Lam'Natzeach Binginos before Baruch Sh'Amar is found in the writings of the AR'I and in the Siddur of R. Kappel the words were written within a drawing of the menorah.

Source 2

מעשה רב הלכות פסוקי דזמרה, וקריאת שמע ותפלה אותן כי – הישין מהתהיל מברוך שאמר וא"א מזמור Shir חנוכת הבית. ולא שאור פסוקים בוצבוי קודם תפלה ולא אחר תפלה רק Shir של יום.

Translation: The Shaliach Tzibbur begins his role with the recital of Baruch Sh'Amar and we do not first recite Mizmor Shir Chanukas Ha'Bayis and neither with any other verses before the prayer service and not after the prayer service except for the Psalm of the day.

Source 3

כלהו

1. Rabbi Menashe Klein [sometimes appears HaKatan] was born in Ungvar, Slovakia in 5685 (1925 CE) to a rabbinical family. He was a Holocaust survivor who established Ungvar community in Boro Park, New York. He died in 2011.

תפלה شهرית-101 Tefila

Translation: The recitation of this chapter of Tehillim before Baruch Sh'Amar is one of the great innovations that is based on the writings of the AR"l. It is meant to teach that all the chapters of Tehillim were written by King David, z"l, based on divine inspiration. Even the words that he wrote that refer to himself were meant to refer to the Jewish People because any writing that is composed under divine inspiration is meant to refer to the entire Jewish People. This chapter of Tehillim was composed to be recited upon the inauguration of the Beis Hamikdash. Some say that it concerning the First Beis Hamikdash. Some say that it refers to the second Beis Hamikdash and some say that it refers to the third Beis Hamikdash that will be built in the future.

Source 4

תפלה חדש תש"י

ברמי ברדרתי אל שחתה בזידך עפר הנגיד
אמתקה: טבע טר יהוה ותנני ישו יודהו
יהich עוז ר' : הפקת מספרי למחול ר'
פתחת שקי ותאזרני שבחה: למען יומך
כבוד ולא לדם מגשי יהוה אלהי לעלם
אוֹדָה:

מכלics קומס קומס Shir חנכת בית לוד:
ארומקה כי יוזת כי דליתני ולא שמחת
אייביל': כי יוזה אלהי שועת
אליך ותרפאני: כי יוזה העלית מן שואל
נפש חיתני מירדי בור: ומרו כי ליה
חסידי יהודו ליבר קרש: כי רגע באפו
חיים ברצונו בערב לין בכ' ולבקר רנה:
אנני אמרתי בשלו' בל אמות לעולם:
גנוי יהוזה ברעננה העמרת להרי שע
הספרת פניך תיתני נבחל: אליך פילמי יהוה
אקרא ואל נס יהוה נתחנן: מה בצע

Source 5

אבלם בRELINER – הערות על המידור 27

עתה נעבור, לפי הסדר, על מזמור תהילים הבורדים במנג התפילה,
ותגלה לראשונה אנו מוצאים את פרק ל (מזמור Shir חנכת הבית); ואולם
לאmittot של דבר. אותו מזמור נכנס לאחרונה לסידור התפילה. וראיה לכך:
הוא מתחילה מופיע בסידור רק עם המאה השבע-עשרה ובתוספת-ציון,
שאומרים אותו בכמה קהילות. מעיקרו נועד המזמור, במנג ספרדי, לימי
חנוכה, ומקומו לפני תפילה ברוך שאמר. אולם אחר-כך הועבר לכמה
דפוסים שלנו – וכך טעו ותשמשו את הציון המציג את אמרתו לימי
חנוכה בלבד. ובוואצאות אחדות השמיטו אפילו את כתובות המזמור ומתחלים
תיכף: "ארוממן ד' כי דליתני". נראה שנימוק מיוחד גרם לכך: בשעה שאדם
ישראל הגיע לעזורה עם הבכורים פתח ואמר ב摩ודה: "ארוממן ד' כי דליתני"
— וכך רצוי להזכיר גם בהתחלה התפילה הציבור.

Translation: Now let us continue in order. Concerning the isolated chapters of Tehillim within the words of our Tefilos. We first encounter Chapter 30 of Tehillim (Mizmor Shir Chanukas Ha'Bayis) but in truth this chapter of Tehillim entered the prayer service only recently. I can prove that by pointing to the

תפלה شهرית- 101 Tefila

earliest Siddur to include that chapter, which was published in the 1700's and with a note that only some communities recite it. The practice originated in the Sephardic tradition to be recited during Chanukah and its place on Chanukah is just before Baruch Sh'Amar. Nevertheless the practice somehow migrated to some editions of the Ashkenazic Siddur but they omitted the instruction to recite this chapter on Chanukah only. In other editions they omit the opening line of the Chapter and begin with the word Arromimcha. A possible basis for the new custom can be traced to the practice of when a Jew would approach the entrance to the Beis Hamikdash with his new fruits (Bikurim), he would begin with the following words of thanks: Arromimcha-similarly they may have wished to begin the communal prayer with a similar announcement of thanks.

Source 6

ילקוט יוסף קצוש"ע אורח חיים סימן תרעוי – סדר הברכות והדלקה-יא. מנהג טוב לומר אחר הדלקת נר חנוכה "מזמור Shir חנוכת הבית לדוד", כל דמיור.

Translation: It is a good practice to recite after lighting Chanukah candles the entire Chapter 30 of Tehillim, Mizmor Shir Chanukas Ha'Bayis.

Source 7

ילקוט יוסף קצוש"ע א"ח סימן תרפנ – אמרת הלו בchanוכה-יא. המזמור ארומםך ה' כי לדלתי שאומרים בתפלה شهرית קודם מלך ה' מלך, גם ביום chanוכה מתחילה בו בפסיק ארומםך ה' כי דליך, כמו בכל השנה. ולא ישנו chanוכה להתחילה "מזמור Shir chanוכת הבית לדוד", כמו שבתו במקצת סדרים, אלא יתרהלו כמו בכל השנה מפסק ארומםך, כי מאחר שעתידים לאומרו בשליות בסוף התפלה, אין לבפלו פעמים. ורק בסוף התפלה, אחר מזמור של יום מתחילה לומר המזמור הזה בפסיק מזמור Shir chanוכת הבית לדוד.

Translation: Ch. 30 of Tehillim, Mizmor Shir Chanukas Ha'Bayis that we recite every day before Hashem Melech should also begin with the words: Arromimcha even on Chanukah as we do all year round. We should not change our practice on Chanukah despite some Siddurim including an instruction to do so on Chanukah. The reason not to do so is that at the end of the prayer service we will be reciting the complete Ch. 30 of Tehillim so it is not necessary to recite the same chapter of Tehillim twice. Only at the end of the prayer service on Chanukah do we include the opening line of the Chapter of Tehillim.

Source 8

שווית עשה, לך² ובחלקה סימן זי-דלקת נרות chanוכה בבתי – הכנסת בתפלה شهرית נציין עוד הקשר בין הדלקת נרות המקדש לנרות chanוכה, וזהו מנהג קהילות המפרדים בירושלים ובמקומות אחרים) לדליק נרות chanוכה בבית – הכנסת גם בתפלה شهرית, כאשר מניע שליח – ציבור לאמרת "מזמור Shir chanוכת הבית לדוד" שבזמירות. ובמה אהרון וכתבו לתמורה על שורש מנהג זה. והוא פשוט בשיטת הרמב"ם הסובר שמצוות נרות המקדש היא בבוקר ובין הערבבים, וכנראה שלזוכר נרות המקדש, התקינו נר chanוכה בבית – הכנסתشهرית, שהם מקדש מעט.

2. R. Chaim David son of R. Moshe Ha-Levi was born in Jerusalem, in 5684 (1924), to a family of Turkish descent. He studied in the Porat Yosef Yeshiva (alongside R. Ovadiah Yosef and R. Ben Zion Abba Shaul). He was a close student of the Rosh Yeshiva, R. Ezra Atiya, and the Chief Sefardic Rabbi, R. Uziel.

תפלה شهرית- 101- Tefila

Translation: Concerning lighting Chanukah lights in synagogue on Chanukah, I will point to another link between the lights of Chanukah and the lights that were lit in the Beis Hamikdash. That is the practice among Sephardic congregations in Yerushalayim (and in some other places) to light Chanukah lights in synagogue during Tefilas Shacharis when the prayer leader reaches Chapter 30 of Tehillim, Mizmor Shir Chanukas Ha'Bayis. Some of our later Rabbinic leaders were surprised by this custom. I can explain the custom by pointing to the opinion of the Rambam who stated that the practice of lighting lights in the Beis Hamikdash occurred both in the morning and in the evening. Apparently to emphasize the link between lighting the lights of Chanukah and the lights that were lit in the Beis Hamikdash, the practice was initiated to light Chanukah lights in synagogue on Chanukah during Tefilas Shacharis as well. This practice is in line with the view that the synagogue represents a replica of the Beis Hamikdash.

Source 9

משנה מסכת ביכורים פרק ג', משנה ד'-החליל מכח לפניהם עד שמגיעין לדור הבית הנישר
לדור הבית אפילו אגריפס המלך נוטל הסל על כתפו ונכנס עד שמגיעה לעיר הצעירה
ובבריו דלוים בשיר ארומטך כי דליתני ולא שמחת אויבי לי (תהלים ל):

Translation: Mishnah 4. The flute was playing before them until they reached the Temple Mount; and when they reached the Temple Mount even King Agrippa would take the basket and place it on his shoulder and walk as far as the Temple Court. At the approach to the Court, the Levium would sing chapter 30 of Tehillim beginning with the verse: 'I will extol You, O Lord, for You have raised me up, and have not allowed my enemies to rejoice over defeating me'.

Source 10

לקות שמעוני תהילים רמו תשנ"ג- מזמור שיר חנכת הבית לדוד. וכי דוד בנאו... א"ל
הקב"ה אע"פ שאהה מה אין שם יוצא מביתו לעולם אלא על כל קרבן וקרבן מזכירין את
שם ו奧מרם שיריהם משלק מזמור שיר חנכת הבית לדוד.

Translation: Why does this Psalm begin with the words "Song for the House that King David Built?" Did King David build it? G-d said to King David: Even though you will die, your name will never leave my House. Whenever a sacrifice is brought, your name will be mentioned and your songs will be sung; a psalm, a song of dedication of the House of David.

Source 11

סידור עבודה הלכבות מאת הרב זאב יעבץ ברלין תרפ"ב תפלה شهرית.

"...יכן ממען נא יתקין טהור: [טפלת י"א מ"ט ז"ע] צמפה נטלה אמליה
צלאל: "ט' נקי מטהעט קלי נקי מטהעט נך ותונטה" — מפל' ט' ל' ___.
(ג' ר:)

בקהילות פולין אמרו טהור וזה לאפי ברוך שאמר:
(ט) קומזר שיר חנכת הבית לדוד: איזומטך רוחה ביי דליתני
אליא-שפחת אויבי לי: יהוה אלוי שיעטנו אלך ותפרקני: יהוה
האלקhn פונשאול נפשי תוויטני מירדי בר: זטורי ליהוה בטרכיו
וזהו לונבר קדשו: כי בעג באען סיים ברצונו בערך זיין בקי
זילבנקר רוחה: אני אמרתי בשלוי בל-אמות לעולם: יהוה ברצונך

תפלה شهرית- 101 Tefila

Source 12

מיזמור שיר חנוכת הבית לדוד:

Luneville, France 1801

Amsterdam 1785

הן אלא בעין הפרט מפכלי שהוא ארייך
לפרט ומפרט שהוא צירך כלל; אבל
דבר שהיה בכלו יצא מזיהב כלל לפני;
לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על
הככל פיו יצא; כל דבר שהיה בכל
ונצא לטועם טעם אחד שהוא בעניינו
ונצא להקין ולא להחתמי; כל דבר שהיה
בככל ונא לא לטועם טעם אחר שלא בעניינו
ונצא להקל ולחשמי; כל דבר שהיה
בככל יצא לדון בדבר התרשם אי אתה
יכול להזכיר? כללו: עד שיחזרו הכתוב
לכללו בפרוש: דבר הלמד מעניינו ר' דבר
החלוף מסופו: וכן שני כתובים
המקחישים זה את זה עד שיבא הכתוב
השלישי וכבריע ביניים:
ישנו פלניך נא אלהינו ואלהינו אבוחינו שיבר
בקבורה בנטש ומן תלאוי בזורה;
ושם עברך ביראה ימוש עלם וכנסים קדשוות: וטרבה לי מנתה
יתורה וירושלים כיס עוזם וכנסים קדשוות:
הן זמינו יט אקסיק זיין אוית ריון [ברוך טהרה] זו ביא
כך (טונה מסורה).

ברוך שאמר והייתה הועלם; ברוך
הוא; ברוך עשה עד שיבא הכתוב;
ברוך אומר ועשה; ברוך גוזה גנטש.

Source 13

מיזמור שיר חנוכת הבית לדוד:

Landshut 1845

בפרושים דבר הימד מעניינו ורבך הימד מסופו: וכן
שניהם כתובים המקחישים זה את זה עד שיבא הכתוב
השלישי וכבריע ביניים:
ישנו רצון לפניך נא אלהינו ואלהינו אבוחינו שיבנה בית הפקידש
במנזרה בינוינו ומן חלקי בהורקיף ושם געכרא קיראה כיPsi
עלם וכשיטים גרטשוות;

מיזמור שיר חנוכה תפוח לראי: איזומקה ותעה כי
דילחני ולא שטחף אובי לי: ותוה אלהי שגעփ אליך
ונחרפאנاي: ותוה העלית מושאל נפשי חיתני נחרפאי
בור: זמירות ליהזה תסידי ווהורי לוכך קרש: כי רגען
באפו חווים ברצוננו בערב יליין בכוי ולבעך דקה: ואני
אמירפי בשלוי בלאמוט לעולם: ורזה ברצונך העמורת
לחדרי

מיזמור טיר סוכת הבית: סכו לומרו קשי ר' לנקן לרום על ט'
בחבויו (ח' מהר הק' עלי עלי תאנתי פיס קורות ק' ט' ט' עלי לנטרא עלי
האנכו זות עלי ב' ב');

שרה
זה אלא בעין הפט. מביל שראה עין הפט
ומפרט שראה צירך כלל; ויל ר' שראה כלל
ויאן מן הכלל לפט. לא לפס על עצמו פטא;
אלא לפס על הכלל בלו פטא: ויל ר' שראה הכלל
ויאן לטulos תנם אמר שראה מנינו עיא הכללה
להבדר: ויל ר' שראה הכלל ויאן לטulos תנם
אוד שלא מעניינו ייא לבל ולחדוד. ויל ר' שראה
שהיה הכלל ויאן לחיון ברכ' והתרשם אי אתה ימל
להחזרו לכללו. עד שיחזרו הכתוב בכללו בפרק;
עד הרלמוד מעניינו. ורבך הימד מסופו: וכן שני
סמכים ופסחים וזה את זה עד שבא הכתוב
השלישי וחסיט וחסיט בינויים:
יש רצון מלפנייך נא אלהינו ואלהינו אבוחינו שיבר
שיט וטקריש בסוכה בינוינו וחון ולקני בתורה:
ברוך שאמר והייתה הועלם. פרעה הוא פרעה עלה
בראשית. פרעה אומץ עיטה: פרעה נטה
גאנס. פרעה מרים על דארין. פרעה מרים על
דרפניות. פרעה מילס שך טוב ליראו. פרעה וט
לוד וקטן לנאות. פרעה פורה ופזיל פרעה עט. פרעה
אודה נא אלהינו פורה ותעלם. פרא אלב זחחן זטעל
פער עטו משפח וטפואה. פלען חזקיה מגיריו
ונכשריה חד עכדר. נאלך נא אלהינו בבחורין
גרכיסות. גנלה וינשנק גנפאה. ונכשר טקה
וינמלכה מלכני אלהינו יודר עד הטלומים מלעט שפח
טפואה: עט עט עט ערול. פרעה אפרה נא פלא
כטעל פטשיהו;

תפלה شهرית-101 Tefila

מוזמור שיר חנכת הבית לדוד After קדיש ירnom

Source 14

סידור צלוחה דאברהם דף 147

ועוד יש לומר בטעם הקדיש זהה. משום צורך לפחות
ד' קדושים בתפילין, כԶאת באו"ח (פרק כ"ה) וברם"א
(שם סעיף י"ג), עי"ש, בשם המקובלין, ויש שהם
נחותים למלאתם ויוצאים מבית הכנסת לאחר חורת
הש"ץ, הוטפו לומר עוד קדש על מזמור זה, ויהי
קדיש ורבנן וקדיש זה המזמור וקדיש קודם ברכו וקדיש
שלآخر חורת הש"ץ – ד' קדושים.

Translation: It is necessary to explain why Kaddish Yasom is recited after this chapter of Tehillim. It is based on the rule that one must recite/hear Kaddish four times while wearing Tefillin in the morning as we learn in the comments of the Ramah to Shulchan Aruch Orach Chaim Siman 25, subparagraph 13, in the name of the Kabbalists of Safed. It is based on the fact that some are so anxious to leave for work that they leave synagogue after Chazaras Ha'Shatz. They then added this recital of Kaddish Yasom to complete the necessary total of four. These are the four times in which such a person hears Kaddish every morning: Kaddish D'Rabbanan after Korbanos; Kaddish Yasom after Mizmor Shir Chanukas Ha'Bayis; Half Kaddish before Barchu and Kaddish after Tachanun.

Source 15

שולחן ערוך א"ח הלכות תפילין סימן בה סעיף יג – נהנו העולם שלא להלויין התפילין עד אחר קדשות ובא לציון (ישעה מז, יא). הנה: ויש מי שבכתב על צד הקבלה שלא להלויין עד שאמר בהם שלוש קדשות וארבע קדושים, דהיינו לאחר קדיש יתום, וזה נוהנים המדקדקים.

Translation: It is the custom not to remove once Tefillin until after the Kedushah found in Oo'Vah L'Tzion (Yeshayahu 47,1) RAMAH: There are those who wrote in the name of the Kabbalists that one should not remove his Tefillin until he has recited Kedushah three times (in Yotzer, Shemona Esrei and in Oo'Vah L'Tzion) and recited/heard Kaddish four time with the last being Kaddish Yasom, and so practice those who are careful.

Source 16

משנה ברורה סימן בה ס"ק ג – ג' קדשות – ט"ס הוא ובאמת צ"ל ג' קדושים וד' קדשות. כי ברכו את ד' נהسب חדא שהוא דבר שבקדשה וקדשות שפה, ברורה, שנייה, וקדשות העמידה, וקדשות ובא לציון. ושלשה קדושים הוא ח"ק שקדם ברכו והצ' קדיש שאחר תפילה י"ח קדיש שלם שאחר ובא לציון.

Translation: There is a publisher's error in the comments of the Ramah. The correct wording is that one must wear Tefillin while hearing/reciting four examples of Kedushah and three examples of Kaddish because Barcha is considered a Davar Sh'B'Kedushah. The second is in Yotzer and then in Shemona Esrei and in Oo'Vah L'Tzion. The three examples of Kaddish are: before Barchu; after Tachanun and Kaddish Tiskabel after Oo'Vah L'Tzion.